

[Undervisningsministeren.]

der da vilde have været større Betingelser for, at Lovforslaget kunde være gennemført med alle Partiers Stemmer. Men Forhandlingerne i Udvalget her i Tinget har i hvert Fald ført til, at vi er blevet nogenlunde klar paa, hvad der er os imellem, og tillige er blevet klar paa, at det er meget lidt.

De to Grunde, som er anført fra Venstres Side, og som var Skyld i, at Samling ikke blev opnaaet, Spørgsmaalet om to Trediedels Majoritet for at kunne nedlægge en lille Skole og Spørgsmaalet om yderligere Tilskud til Lærertilskuddene, er ikke af den Karakter, at de ude i Landet kan komme til at betyde noget over for Loven, naar den nu skal føres ud i Livet. Man har derigennem vist, at det ikke er principielle Ting, der er os imellem, men at det er Ting, som man kan strides om til enhver Tid. Spørgsmaalet om, hvor mange Penge den ene skal betale, og hvor mange den anden skal betale, er ikke et Spørgsmaal, der over for en Lov som denne, som formentlig vil komme til at gælde i en længere Aarrække, kan have Indflydelse paa selve Sagens Realitet.

Maa jeg da sige om disse to Ting, at man ikke paa samme Tid kan være Tilhænger af, at de lokale Myndigheder skal have Beføjelse til at indføre den Skoleordning paa Stedet, som man anser for at være den bedste, og saa lægge Hindringer i Vejen for, at dette kan ske. Det er aldeles givet, at hver eneste lille Skole vil have sin Talsmand for, at denne Skole skal bevares. Det er ogsaa givet, at naar man i en Kommune skal drøfte, hvordan Skolevæsenet bedst, forstandigst og billigst kan ordnes, vil der være mange, der som den lille Skoles Repræsentanter føler sig bundne af den lille Skole og vil gøre det meget vanskeligt at handle forstandigt, naar Beslutning skal tages. Derfor kan vi ikke forstaa, at man fastholder denne Bestemmelse og udtaler en saa afgjort Mistillid til Selvstyret, som man ellers er Tilhænger af; over for Bykommunerne vil man ikke begynde at blande sig i, hvordan Skolevæsenet skal ordnes, eller kræve kvalificeret Majoritet for, at dette eller hint skal ske, men i Landkommunerne kræver man, at Beboerne, naar Beslutning skal tages med Hensyn til Skolevæsenets Ordning, skal udtale deres Mening for hver enkelt Skoles Vedkommende. Det har jeg støttet, det har jeg intet imod, men naar dette er sket, kræves det, at der skal være $\frac{2}{3}$ Majoritet i Kommuneraadet. Dette fortjener Sogneraad og Kommunalbestyrelser Landet over ikke. Jeg kender intet

til, at et Flertal har misbrugt sin Magt over for Mindretallet i saa Henseende. Naar Loven skal administreres, vil jeg ikke søge at lægge Pres paa Kommunerne, for at de skal samle alle i een Skole; jeg tror, at de smaa Skoler har deres store Værdi og ogsaa vil bevare denne i Fremtiden, men jeg mener, de vil blive bevaret som Lærerindeskoler, som Skoler for Børn i de første 2—3 Aar, og at man vil samle de større Børn i en større Skole et Sted i Kommunen. Jeg tror, det bliver den Ordning, der bliver den gældende i Tiden, der kommer; jeg tror, at det er den Skole, som bliver den bedste, den, der ud fra et økonomisk Synspunkt har de bedste Betingelser for at blive gennemført. Jeg mener derfor, at det Standpunkt, Venstre her har taget, ikke er tilstrækkeligt til at blive en af Grundene til, at Enighed ikke kan naas om dette Lovforslag.

Saa er der Spørgsmaalet om det økonomiske. Jeg har til enhver Tid erklæret, at jeg forstaaer de Vanskeligheder, der i disse Aar raader i Kommunerne, og de Vanskeligheder, der for Tiden findes hos Skatteyderne i Kommunerne, ikke mindst i Landkommunerne; men jeg gør opmærksom paa, at uden Hensyn til, om denne Lov vedtages eller ikke, faar Kommunerne i de kommende Aar betydelige Udgifter. Her kræves ikke en Ordning gennemført fra i Dag til i Morgen eller i de nærmeste Aar, her lægges en Linie for den Skolepolitik, der i kommende Tider skal føres, saaledes at de Kommuner, der skal nyordne deres Skolevæsen, ved, hvad de har at rette sig efter. Om 10 Aar skal Ordningen være gennemført, men enhver vil vide, at der inden for denne Periode vil være Lejlighed for de fleste Kommuner til at træffe Beslutning netop paa det Tidspunkt, hvor der ud fra alle Synspunkter bedst og billigst kan træffes en Ordning. Og hvad betyder det, der er os imellem, i Penge? Vi er villige til at betale til de Bygninger, der er en Følge af denne Lov, Halvdelen af Renter og Afdrag, inden for 900 000 Kr. Der kan bygges for ca. 30 Mill. Kr., og naar Halvdelen af Renter og Afdrag er begrænset til 35 000 Kr. for hver enkelt Skole, vil enhver kunne se, at vi kommer meget, meget langt med et aarligt Tilskud fra Statskassen paa 900 000 Kr. Som jeg allerede har nævnt, er der nedsat en Kommission, som skal bestemme Fordelingen mellem Stat og Kommune af Udgifterne ogsaa paa disse Omraader, og jeg har i Udvalget erklæret, at Regeringen er indforstaaet med, at en større Del af Kommunernes Udgifter, ogsaa Skoleudgifter, under den kommende Ordning bliver overtaget af Staten. Hvad Grund er